

گفت‌و‌گو با پری ملکی، خواننده:

هنرمند باید سطح سلیقه مردم را بالا ببرد

مرجان صائبی

عکس: شرف

خیلی‌ی زیاد. در اولین برنامه‌ها باید با خانم‌ها کار می‌کردم. نوازنده خوب خانم، خیلی کم داشتم. من به سختی توانستم چهار، پنج نفر را جمع کنم که بتوانیم کار کنیم. الان نوازنده‌های خوبی خودمان به هم احترام نمی‌گذاریم و پشتیبان هم نیستیم و هر کدام می‌خواهیم زیر پای آن یکی را خالی کنیم که با کله

بُرد روی زمین. چه انتظاری از دیگران داریم. کدام جیمی از اهالی موسیقی را دیده‌اید که بنشینند با هم به تعامل برسند و برای اینکه جریان موسیقی را جلو ببرند با هم همراه شوند؟ من گلام این است که فقط دارم می‌بینم هر کسی ببیند کجا به نفس است و کجا از نظر مادی برایش قوی‌تر است دنبالش را می‌گیرد. با وجود اینکه زن بودم و شرایط برایم خیلی مشکل‌تر بود الان ۲۰ سال است که به طور مدا م کار می‌کنم

■ فکر می‌کنید مهجور بودن موسیقی بانوان هم، دست خود اهالی موسیقی است؟

بله. اگر اهالی موسیقی از خانم‌ها حمایت می‌کردند شاید وضع فرق می‌کرد. من معتقدم موسیقی ما مردسالارانه است؛ آقایان به نفع‌شان نیست خانم‌ها در میدان باشند...

■ چرا؟

چون قابلیت و رنگ صدای زن خیلی متفاوت است. شما فکر کنید که باید یک مادر برای بچه‌اش لالایی بخواند یا یک پدر، کدام دوست‌داشتنی است؟ این از شروع به وجود آمدن یک انسان که با صدای مادرش رشد می‌کند، طبیعی است. که صدای مادر می‌تواند تاثیرگذار باشد و آرامش ایجاد کند. صدای زن خیلی قابلیت‌های دیگری هم دارد، به اضافه اینکه صدای زن گوناگونی زیادی دارد، یعنی اگر بگوییم در ۱۰ نفر مرد شش نفر صدای مثل هم دارند ولی در ۱۰ نفر زن ۱۰۰ شکل صدای مختلف به گوش می‌خورد حرف بی‌ربطی نزنیدم. اینجا، ویژگی‌های صدای زنانه است. و طبیعی است که وقتی خانم‌ها در عرصه موسیقی تابینند برای آقایان خواننده خیلی بهتر است. در این ۲۰ سالی که کنسرت برگزار کرده‌اید در سبک موسیقی شما چه تغییراتی اتفاق افتاده؟

■ ■ ■

پویان بیگلر متولد سال ۱۳۶۱ آهنگساز و نوازنده تار و سه تار، فارغ التحصیل مقطع کارشناسی ارشد رشته موسیقی اخیرا سه اثر موسیقایی با نام‌های خانه غریب، سوگ بهار و اشک افشان را روانه بازار موسیقی کرده است ودوره عالی نوازندگی را در محضر استادان بنامی چون داریوش طلاوی و محمد رضا لطفی گذرانده است. متن پیش رو تلخیصی است از گفت‌وگو با پویان بیگلر که به‌بانه اجرای تکنوازی وی در بخش «سل دیگر» جشنواره فجر صورت گرفته و متن کامل آن در آینده در همین صفحه منتشر می‌شود. این گفت‌وگو سعی بر آن دارد تا فضاهای شکل‌گیری آثار این هنرمند را بیان کند.

■ ■ ■

■ در ابتدا می‌خواستم از شما بپرسم که جشنواره موسیقی فجر امسال را چگونه روزیابی می‌کنید؟

جشنواره موسیقی فجر به عنوان مهم ترین رویداد موسیقی کشور همیشه در نگاه‌های مختلف، نزد هنرمندان موسیقی کشور از اهمیت ویژه ای برخوردار بوده است. یکی از مهم ترین اتفاقات در جشنواره امسال، اضافه شدن بخشی به عنوان «نسل دیگر» در قسمت جنبی جشنواره بود. بخش جنبی همیشه متحصرا با حضور پیشکسوتان موسیقی کشور برگزار می‌شد و جوانانی که علاقه ای به شرکت در بخش رقابتی نداشتند، مجال حضور در بخش جنبی را نمی‌تافتند اما با اضافه شدن این بخش، خود من نیز به دلیل علاقه مند بودن به شرکت در بخش رقابتی، اجرا در این بخش را پذیرفتم چون اعتقادی به رقابت های مسابقه ای در عرصه موسیقی ندارم.

■ اخیرا سه آلبوم به نام‌های «خانه غریب»، «سوگ بهار» و «اشک‌افشان» به آهنگسازی و نوازندگی شما منتشر شده است. ممکن است توضیح دهید که این سه آلبوم براساس چه فضاهای ذهنی‌ای ساخته و پرداخته شده‌اند و در واقع ایده اصلی آنها چگونه در ذهن شما شکل گرفت؟

در ابتدا لازم است بگویم که از میان این سه آلبوم ابتدا خانه غریب به بازار آمد، سپس سوگ بهار و اشک‌افشان به طور هم‌زمان منتشر و توزیع شدند. اما زمان و ترتیب ساخت آنها به این صورت نبوده است. من ابتدا سوگ بهار را ساختم که بعضی از قطعایش تجربه‌های دوره نوجوانی من است. بعد از تشکیل گروه،

گفت‌و‌گو با پری ملکی، خواننده:

عکس: شرف

را می‌دهد، حتی یک سری امکانات رایگان دیگر در کنار آن می‌گذارم که مردم تشویق شوند و بچه‌های خود را بیاورند و بهره ببرند ولی اینجا از این خبرها نیست، بلیت‌ها هم در اجراها و هم در فستیوال‌ها گران است. سال‌های پیش در جشنواره فجر برای ما که برنامه اجرا می‌کردیم این امکان بود که برنامه‌های دیگران را هم ببینیم...

■ خودتان؟

برای خودم و گروه‌م که بقیه برنامه‌ها را ببیند ولی الان این امکان وجود ندارد.

■ یعنی شما کار دیگر همکاران تان را هم نمی‌توانید ببینید؟

نه، الان سه تا خانم دیگر هم هستند که برنامه دارند و وظیفه من این است که برنامه‌های آنها را ببینم، ولی برای من سخت است، چون اولا که برنامه بانوان را گذاشتند یک جای دور از شهر؛ فرهنگسرای نیلوران. برای به آنجا رفتن باید ازآسن بگیرم چون زمان بدی هم هست. چهار تا شش عصر یک زمان مرده است و بسیاری از مخاطبان سر کار هستند. ساعت چهار بعدازظهر چه کسی به کنسرت می‌رود؟ ما اگر بخواهم به دیدن برنامه‌های همکاران خودم بروم باید کلاس‌هایم را تعطیل کنم. این جشنواره در واقع برای مردم اجرا می‌شود و نفس جشنواره این است مردمی که این امکان را ندارند که در مواقع دیگر در کنسرت‌ها شرکت کنند، بروند و شرکت کنند یا بهترین فرصتی که مردم مثلاً پنج روز زمان خود را تنظیم کنند که چند تا برنامه را در یک مقطع زمانی ببینند.

■ اینکه خود هنرمندان با کاری که در یک سال انجام دادند از دهه فجر گذشته تا الان با هم آشنا شوند و ببینند که کی چه‌کار کرده‌است.

ولی این اتفاق نمی‌افتد یعنی به طور مثال من برنامه خودم را اجرا می‌کنم و نمی‌توانم دیگر برنامه‌ها را ببینم. **■ این چه تفاوتی با کنسرت دارد؟**

هیچی

■ بخش رقابتی هم که وجود ندارد؟

من اطلاعی ندارم شاید برای جوانان وجود داشته باشد **■ برای موسیقی خانم‌ها چطور؟**

نه. در جشنواره‌های این چندساله اخیر اصلا اسمی از آنها برده نمی‌شده، نه در افتتاحیه نه در اختتامیه. امیدوارم امسال حرف و سخنی از کنسرت بانوان بشود.

■ یعنی یک جایزه هم در کار وجود ندارد؟

نه. من نمی‌دانم گنجاندن این بخش در جشنواره، اگر انعکاسی نداشته باشد چه ضرورت دارد. در سال‌های پیش این توجه در بخش بانوان بود. چنانکه من خود در جشنواره هجدهم مورد تشویق و تقدیر قرار گرفتم.

■ انگیزه شما از شرکت در این جشنواره چیست؟

فقط فکر کردم عده‌ای از خانم‌ها که نتوانستند برنامه‌های مختلط من را ببینند و با من آشنا شوند امکان حضور داشته باشند. مهم‌تر اینکه به هر حال فکر می‌کنم در هر موقعیتی باید خانم‌های هنرمند هنرشان را عرضه کنند و جشنواره محل و موقعیت مناسبی است؛ به خصوص برای نوازندگان جوان که با گروه من همکاری می‌کنند.

■ جشنواره چه مقدار پول می‌دهد؟

شاید بهتر باشد در این‌باره صحبتی نکنم.

■ چرا؟ بهتر نیست که گفته شود. اگر مبلغ ناعاد لانه است.

من مطمئن هستم که به بسیاری از گروه‌ها بسیار خوب پول می‌دهند و من این را می‌دانم.

■ در آنجا به هر کس به میزان مخاطب که می‌آید پول می‌دهند یا خودشان تعیین می‌کنند؟

آنها تعیین می‌کنند که چه مقدار بدهند ولی به هر حال این را من مطمئن هستم که به یک سری از گروه‌ها به‌خصوص آقایان توجه بیشتری می‌شود.

■ گروه‌های پاپ منظور تان است؟

منظورم کلی است.

■ آنها کارهایشان هم از نظر مالی در آمد بیشتری دارد مثلا

گفت‌و‌گو با پویان بیگلر به بهانه حضور در بخش «نسل دیگر»

موسیقی، عصیان‌زده است

میثم ستایش/سیاوش قلیچ‌خانی

یا جایی را دوباره بگیریم؛ کاملا مانند اجرای زنده. در نهایت ۴۰ دقیقه از این اجرا را در قالب آلبوم اشک‌افشان منتشر کردیم. **■ در این نگاه فرمال داشتید؟**

اصلا چهارمضرب یا مقدمه فرم آزادی دارد و مانند آثار قدیمی نیست شروع مقدمه حالتی افکتیو دارد و در چهارمضرب هم بیشتر به ملودی پرداخته شده است. در این آلبوم نگاهم به فرم‌ها و همچنین استفاده از ردیف، آزادانه‌تر است.

■ به‌نظر شما چرا موسیقی کلاسیک ایران امروزه از چارچوب‌ها دور شده و به سستی می‌رود که از اصل خود فاصله‌می‌گیرد؟

موسیقی ایرانی دقیقا مثل غزل ایرانی است. امروزه بخش تغزلی موسیقی ایرانی خیلی ضعیف شده و فکر می‌کنم این خیلی مهم‌تر از مقولاتی همچون تیرداختن به فرم‌های کلاسیک است. یکی از دلایل ماندگاری شعر حافظ، تغزلی بودنش است. باوجود اینکه ظاهرآ تغزلی است ولی در طول تاریخ برداشت‌های اجتماعی، سیاسی و فرهنگی مختلفی از این اشعار شده است. ما این تغزلی بودن را از دست داده‌ایم، چه در آثار و چه در خود جامعه. مفاهیمی مانند عشق در جامعه خیلی کمرنگ شده، در نتیجه ما موسیقی‌هایی داریم که دیدنش از شنیدنش جذاب‌تر است، یعنی به جای شنیدنی بودن، دیدنی شده‌اند. کمتر در سالن کنسرت می‌بینید که کسی چشمش را ببندد، موسیقی دچار یک عصیان شده، درآنها به یاد مردم نمی‌مانند و آغشته یا احساسات مردم نمی‌شوند. مردم ما ۷۰ سال است که مرغ سحر را می‌خواند، هر خواننده یک‌جور اجرائیش می‌کند؛ این ترانه کاملا تغزلی است ولی برداشت اجتماعی و سیاسی هم می‌توان از آن داشت. هنر قرار نیست شعار شود، بلکه باید در پرده‌ای از احساسات و تغزل خود را نشان دهد. بعضی‌ها اعتقاد دارند عصیانی که در موسیقی امروز

■ ■ ■

ادامه از صفحه ۱۰

آدم قید‌پذیری نیست

■ ضمن آنکه همه اینها می‌خواهند در جشنواره حضور داشته باشند، مجوز دارند.

دیگر نمی‌توانند به آنها مجوز ندهند. من به آقای میرزماسی، مدیرکل حال حاضر می‌گفتم که شما در موسیقی پاپ مملکت ببندید و کمترش کنید، شش ماه بعد آنقدر آدم زیرزمینی در این موسیقی رشد می‌کند که خودتان مجبور می‌شوید به دنبال آنها که مجوز ندادید بروید و به همه‌شان مجوز بدهید و از آنها خواهش کنید فقط به ۲۰ درصد از خواسته‌های شما گوش کنند. الان که خوشبختانه اکثرا در چارچوب حرکت و همه خطوط را رعایت می‌کنند و می‌خواهند به صورت قانونی مجوز بگیرند، به آنها مجوز بدهید و آنها را از فضای موسیقی بیرون نکنید.

در جشنواره چون یک سری قواعد وجود دارد و آدم‌های موجه و حرفه‌ای‌تر به‌عنوان داور، ناظر یا برگزارکننده کلاس یا کنسرت حضور دارند، می‌تواند حاشیه‌های این جوانان را جمع و جور کند و آنها را حرفه‌ای‌تر و درست‌تر وارد کار موسیقی کند. این یک نوع فرهنگ‌سازی است.

الان یک مدیر هنری به نام آقای ترابی مدیر انجمن موسیقی ایران شده است و خیلی علاقه‌مندم که در سال آینده، در یک مناسبت ویژه مثل تابستان، جشنواره موسیقی پاپ را برگزار کنیم. من الان مدیر ارکستر ملی موسیقی ایران هستم و دوستان از این انتخاب نشان داده‌اند که با ما رابطه خوبی دارند، اما من از انتقاد صحیح کردن پرهیز نمی‌کنم. گذاشتن موسیقی پاپ در کنار جشنواره موسیقی فجر به این وضع به صلاح نیست. این موسیقی برای یک مملکت ۷۵میلیونی اجرا می‌شود ۴۰ میلیون جوان دارد و خدای نکرده اگر به آنها بی‌احترامی شود، مردم می‌نیست.

■ گفتید درآمد جشنواره‌اول چقدر بود؟

حدود ۱۰۵ میلیون. البته آنجا برخی از خواننده‌ها دنبال عقده‌کشی‌ای با پول دولتی بودند و ارکستر بزرگ با گروه سازهای زهی و صدای اوروند در حالی که می‌شد مثل همه جای دنیا، با پنج، شش یا ۱۰ نفر ارکستر را جمع و در جشنواره حضور پیدا کنند، به نظرم مسوولان می‌توانند به خواننده‌های مطرحی که از این راه درآمدزایی می‌کنند بگویند که شما، به ازای این فعالیتی که می‌کنید و هوایی که تنفس می‌کنید و آریان، بنامین، احسان خواجهمیری، رضا صادقی و... شده‌اید، سالی یک بار، یک برنامه مجانی اجرا کنید تا درآمد حاصل از آن باعث شود که ما بتوانیم بلیت را در جشنواره‌ها ارزان‌تر بفروشیم و جوان‌های جامعه از جشنواره استفاده کنند. این حق طبیعی معاونت هنری یا دفتر موسیقی یا انجمن موسیقی است. جشنواره می‌تواند محلی برای نشان دادن شکل تمیز و الگوساز موسیقی پاپ باشد و مرکز موسیقی می‌تواند به ازای امکانات و مجوزی که به گروه‌ها و خوانندگان می‌دهد، همه آنها را ملزم کند که در سال دو برنامه رایگان برای آنها برگزار کنند. از فروش این بلیت‌ها، جشنواره‌ای خلق می‌شود که در آن در سطوح مختلف، آدم‌های آینده این موسیقی با هم رقابت می‌کنند. بعد از این جشنواره می‌توان سی‌دی رایگان را هم منتشر کرد و از درون آن چهار خواننده هم بیرون می‌آیند. ما فرهنگ، امکانات و زیرساخت لازم را برای آنکه مثلا برنامه‌ای مثل American Idol یا

برگزار کنیم، نداریم یا می‌توانیم این کار را که می‌گوییم انجام بدهیم یا اینکه منتظر باشیم که برپایان آکادمی فلان راه بیندازند و الگوهای بد خودشان را سازند که بیشتر دلقک‌بازی است.

ما می‌توانیم موضعی اتخاذ کنیم که این بچه‌ها در خودشان دست و پا بزنند و از بین بروند که البته از بین نمی‌روند، یا اینکه فضایی به وجود بیاوریم که آنها سروسامان پیدا کنند. من امیدوارم با مدیر انجمن فعلی موسیقی بتوانم کاری را انجام بدهم که در حوزه موسیقی پاپ از من یادگاری بماند. چون انجمن موسیقی یک ارگان نیمه‌دولتی محسوب می‌شود و من خیلی علاقه‌مندم که با هم‌راهی آنها یک جشنواره توام با یک نمایشگاه برگزار کنم.

■ آیا در این مورد رایزنی هم انجام دادید؟

بله، اما تازه اول کار است.

■ در سال‌های اخیر، اولین دوره که موسیقی پاپ در جشنواره حضور داشت چه سالی بود؟

جشنواره بیست و سوم بود که این شود سال ۱۳۸۵.

■ نتیجه کار چطور بود. مردم همه که دیر

جشنواره آقای کامبیز روشن‌روان بود و خیلی هم از این ماجرا خرسند بود. فیدبک کلی چطور بود؟

راضی بودند برای اینکه هم درآمد کسب کرده بودند و هم کلیت کار خوب درآمد. موضوع جالبی که به وجود آمد این بود که از برگزار کنندگان و شرکت‌کنندگان تقدیر شد و در موقع موسیقی پاپ از اینکه حضور داشت، خرسند بود.

■ فکر می‌کنید رضایت مسوولان هنری ناشی از چه عواملی بود؟

با کمترین حاشیه، مردم را هم به جشنواره موسیقی فجر کشانده بودند.

■ آیا انتظارشان از در آمد بیشتر بود؟

باور این فروش را هم نداشتند. در آن دوره از کل جشنواره حدود ۱۵۰ میلیون فروش داشتند که صمیلیون آن از این بخش جنبی و موسیقی پاپ بود.

■ خوانندگان و گروه‌هایی که شرکت کرده بودند چه حسی داشتند؟ خوشحال بودند؟

گفتم آنها از اینکه حضور داشتند خوشحال بودند منتها بالافلاسه بعدش، برخی از استادان موسیقی سنتی تا احساس کردند که امکان دارد سال بعد نقش پررنگ‌تری به این بخش جنبی داده شود، شروع به نامزگاری کردند و مسوولان وقت هم بلافاصله شروع کردند به قول دادن به آنها که خیال‌تان راحت باشد که آنها از این محدوده جلوتر نخواهند آمد.